

Міністерство освіти і науки України
Комунальний заклад Сумський обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка
Університет менеджменту освіти НАПН України
Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області
Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти
Запорізький національний університет
Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»
Національний університет цивільного захисту України
Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка
Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
імені М. В. Остроградського
Херсонська академія неперервної освіти

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Збірник наукових статей

Суми – 2026

УДК 378.046-021.68:[37.091.12-051:005.336.2] I-66

*Рекомендовано до друку Вченою радою
КЗ Сумський інститут післядипломної педагогічної освіти
(протокол № 8 від 29.05.26 р.)*

Редакційна колегія:

С.М. Грицай – кандидат педагогічних наук, доцент
О.В. Гузенко – кандидат педагогічних наук, доцент
Г. Л. Єфремова – кандидат педагогічних наук, доцент
І. Я. Жорова – доктор педагогічних наук, професор
О.М. Ключко – кандидат педагогічних наук, доцент
Н. К. Куриш – кандидат педагогічних наук, доцент
С.М. Луценко – кандидат наук з державного управління, доцент
Д.М. Пінчук – кандидат наук з державного управління, старший викладач
О.М. Рудь – кандидат філологічних наук, доцент
Л.О. Семеновська – доктор педагогічних наук, професор
В. О. Шведун – доктор наук з державного управління, професор

Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти: збірник наукових статей / За заг. ред. Г. Л. Єфремової. Суми, 2026. 499 с.

У збірнику представлено наукові статті учасників Усеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти», що розкривають сучасний стан та перспективи розвитку компетентнісного підходу у системі освіти України; методологічні та методичні основи впровадження компетентнісного підходу у післядипломній освіті; роль та місце інформаційних технологій у системі розвитку професійної компетентності педагога в умовах післядипломної освіти; інноваційні технології розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах інклюзивної та безбар'єрної освіти; науково-методичний супровід формування та розвитку особистісно-професійної компетентності керівників закладів освіти; компетентнісний підхід у НУШ: креативність, практичні вміння, навчання впродовж життя; безпечне освітнє середовище: нові виміри безпеки; особливості психологічної підтримки та формування навичок резильєнтності (стресостійкості) у суб'єктів освітнього середовища.

Конференція проводиться за ініціативою кафедри педагогіки, спеціальної освіти та менеджменту КЗ Сумський ОІППО з метою обговорення проблем розвитку особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах післядипломної освіти у контексті інноваційного розвитку державних інституцій та українського суспільства.

Наукові статті розміщено в авторській редакції.

Осьмук Наталія, Савіщенко Валерія Порівняльний аналіз дидактичного потенціалу освітніх платформ у формуванні інформативно-цифрової компетентності учнів при вивченні біології	342
Сапич Вадим Людиноцентричний підхід в процесі формування підприємницьких та фінансових компетентностей.....	350

РОЗДІЛ 9

Розвиток особистісно-професійної компетентності в умовах інноваційних змін та глобальних викликів сьогодення

Братко Ірина Деякі аспекти зарубіжного досвіду публічного управління цивільним захистом населення в сучасних умовах.....	361
Варга Константин Фінансова грамотність як складова особистісно-професійної компетентності майбутнього економіста.....	363
Дранник Ірина Інноваційні підходи до підвищення мотивації педагогів у післядипломній педагогічній освіті	368
Карабін Оксана Підвищення ефективності навчання майбутніх учителів інформатики в системі неперервної освіти	372
Клочко Оксана, Єфремова Галина Темперамент особистості як чинник впливу на вибір стратегії поведінки у конфлікті	376
Кода Світлана Освітній простір як детермінанта розвитку професійного самовизначення учнів: теоретико-методичний аспект	381
Простакова Олена Розвиток особистісно-професійної компетентності в умовах інноваційних змін та глобальних викликів сьогодення.....	387
Пухно Світлана Психологічна компетентність викладача закладу вищої освіти як складова ресурсу особистості в умовах кризових ситуаціях життя	391
Солоненко Тетяна Розвиток особистісно-професійної компетентності вчителя в умовах інноваційних змін та глобальних викликів сьогодення.....	395
Стрельніков Віктор Розвиток особистісно-професійної компетентності педагогів в умовах неперервної освіти.....	400

Н.З., Паламарчук В.Ф., Гринивецька Н.М., Маслов В.І. За наук. ред. Ващенко Л.М. К.: Педагогічна думка, 2012. 140 с.

2. Інноваційні освітні технології: навчально-методичний посібник. Упорядник Л. М. Прокопів. Івано-Франківськ, 2020. 172 с.

3. Надточій О.В. Інноваційні підходи до організації освітнього процесу в ЗП(ПТ)О: електронний навчальний курс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2023. 34 с.

4. Педагогічні технології в підготовці вчителів: навч. посібник/ кол. авторів; за ред. І. Ф. Прокопенка. 3-є вид., допов. і переробл. Харків : ХНПУ, 2018. 457 с.

5. Постова С., Федорчук А., Шмалюк М. Використання сучасних інформаційних технологій у процесі підготовки здобувачів фахової передвищої освіти в умовах дистанційного навчання. Нові технології навчання. 2021. № 95. С. 186–193.

Карабін Оксана,
Тернопіль

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ В СИСТЕМІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

Піднімається проблема професійної підготовки майбутніх учителів інформатики у системі неперервної освіти. Наголошується, що підготовка майбутніх учителів інформатики до професійної діяльності має бути зорієнтованою на формування системного наукового світогляду суб'єктів освіти із привнесенням світоглядного змісту системи освіти в умовах неперервної освіти. Зазначається, що навчання майбутніх учителів інформатики в системі неперервної освіти має враховувати сучасні тенденції трансформації освіти, посилення єдиної освітньої екосистеми, адаптацію освітнього процесу відповідно до сьогоденних економічних реалій та стандартів освіти.

Ключові слова: інформаційне середовище, педагогічна освіта, освітній процес, професійна підготовка, система неперервної освіти, професійна компетентність, цифрові технології, майбутні учителі інформатики.

Інноваційні перетворення у національній освітній системі зумовлюють необхідність модернізації професійної підготовки майбутніх учителів інформатики в умовах неперервної освіти та передбачають підвищення якості підготовки висококваліфікованих фахівців відповідно до положень Конституції України, Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту», Національної доктрини розвитку освіти, а також Указу Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року». Відтак, у Державній національній програмі «Освіта» (Україна XXI століття) акцентовано увагу на стратегічній ролі освітньої сфери у процесах суспільного розвитку, розбудові національної системи освіти та її ґрунтовній

трансформації, як фундаментальної передумови відтворення інтелектуального й духовного потенціалу українського суспільства, а також забезпечення конкурентоспроможності вітчизняної науки, техніки й культури на глобальному рівні. З метою посилення ефективності навчання майбутніх фахівців в системі неперервної освіти, підкреслюється необхідність формування ефективної моделі освітнього середовища, орієнтованої на неперервність навчання та виховання. У цьому контексті, особлива увага приділяється створенню умов для досягнення високих освітніх результатів, розвитку здатності до постійного професійного й духовного самовдосконалення особистості [3, с. 96–100]. Водночас, важливим напрямом визначається формування інтелектуального та культурного потенціалу як ключового суспільного ресурсу, що розглядається як найвища цінність нації та її основа.

Нині пріоритетного значення набуває формування професійних і цифрових компетентностей, опанування фахових знань, умінь і навичок, що відповідають актуальним вимогам сучасного ринку праці та тенденціям розвитку професійної педагогічної діяльності [1; 5]. Важливим стратегічним завданням визначається забезпечення цілісного розвитку творчого потенціалу особистості, створення умов для неперервності процесів саморозвитку, професійного становлення та самореалізації впродовж усього життєвого і професійного шляху. Такий підхід сприяє формуванню мобільного, конкурентного фахівця, здатного до ефективної адаптації в умовах динамічних соціально-економічних змін. У цьому контексті розвиток національної системи освіти характеризується комплексною модернізацією та структурною трансформацією. Особливого значення набуває узгодження змісту освіти на різних рівнях і ступенях із актуальними соціально-економічними потребами та тенденціями розвитку науки і технологій, що забезпечує логічну наступність і цілісність освітнього процесу. Паралельно відбувається оновлення підходів до організації освітньої діяльності, удосконалення її змістового наповнення та формування безпечного, інклюзивного освітнього середовища. Важливими векторами розвитку визначаються екологізація освіти, впровадження компетентнісної парадигми, активізація науково-дослідної та інноваційної складової, а також подальша інформатизація освітнього простору з метою підвищення якості підготовки здобувачів освіти. Особливої уваги потребує розширення доступності освітніх можливостей і забезпечення варіативності освітніх моделей, що сприяє індивідуалізації навчальних траєкторій [2].

Варто зазначити, що удосконалення системи неперервної педагогічної освіти та підвищення результативності професійної підготовки майбутніх учителів інформатики в умовах неперервної освітнього процесу потребує орієнтації на такі ключові напрями:

- забезпечення інноваційного розвитку закладів освіти всіх рівнів як системної передумови підвищення ефективності підготовки майбутніх учителів інформатики в умовах неперервної освіти;

- оновлення змісту освіти, форм, методів і технологій навчання на всіх рівнях відповідно до вимог інформаційного суспільства, а також сучасних тенденцій цифровізації освітнього процесу;

- упровадження акмеологічних і аксіологічних засад у систему професійної підготовки майбутніх учителів з урахуванням специфіки сучасної освіти та розвитку цифрової компетентності;

- формування стійкої мотивації до професійного зростання та створення умов для неперервного навчання, саморозвитку й самовдосконалення майбутніх учителів інформатики впродовж професійної діяльності;

- забезпечення якості освіти на всіх рівнях відповідно до міжнародних стандартів із орієнтацією на результативність підготовки майбутнього фахівця;

- інтеграція наукових досліджень і практичної педагогічної діяльності з метою підвищення ефективності освітнього процесу та вдосконалення професійної підготовки майбутніх учителів інформатики [4].

Утім, у контексті підвищення ефективності навчання майбутніх учителів інформатики в системі неперервної освіти визначаються пріоритетні напрями сучасної освітньої політики, зорієнтовані на реалізацію концептуальних положень та врахування передового педагогічного досвіду. Зміст і організація професійної підготовки зазнають суттєвого оновлення відповідно до вимог компетентнісної парадигми та цифрової трансформації освіти. Так, до ключових орієнтирів удосконалення підготовки майбутніх учителів інформатики в системі неперервної освіти належать такі взаємопов'язані напрями, що забезпечують цілісність, системність і практичну результативність освітнього процесу:

- модернізація структури та змістового наповнення освітнього процесу на засадах компетентнісного підходу, що передбачає інтеграцію професійних і цифрових компетентностей, необхідних для ефективної професійної діяльності в умовах цифрової трансформації освіти та розвитку освітнього середовища;

- комплексне оновлення організації освітньої діяльності через удосконалення її теоретико-методологічних основ, переосмислення традиційних і впровадження інноваційних методологічних підходів й дидактичних принципів, а також розширення змісту навчально-методичної, практико-орієнтованої та науково-дослідної складових професійної підготовки;

- забезпечення високого рівня сформованості професійно значущих, предметних, методичних і програмно-цифрових компетентностей, що становлять основу готовності до реалізації педагогічної діяльності в сучасному цифровому освітньому середовищі, включно з використанням інноваційних освітніх технологій та ресурсів;

- формування цілісної, поетапної та неперервної системи професійної підготовки, спрямованої на узагальнення, систематизацію та ефективно впровадження передового педагогічного досвіду, розвиток педагогічної

майстерності, а також посилення адаптаційної готовності до динамічних змін освітнього середовища;

- забезпечення умов для становлення здатності до неперервного професійного саморозвитку, самовдосконалення та рефлексивної діяльності, що виступає визначальною передумовою формування конкурентоспроможного, мобільного та творчо мислячого фахівця;

- активізація інноваційної та науково-дослідної діяльності в процесі професійної підготовки, спрямованої на формування дослідницької культури, критичного мислення та наукового світогляду майбутніх учителів інформатики.

У контексті підвищення ефективності навчання майбутніх учителів інформатики в системі неперервної освіти визначаються стратегічні напрями модернізації професійної підготовки, спрямовані на забезпечення її системності, наступності та практико-орієнтованості:

- створення умов для неперервного розвитку особистості майбутнього фахівця, гарантування рівного доступу до якісної освіти та забезпечення системного оновлення професійних компетентностей упродовж усього життя як ключової передумови професійної мобільності та конкурентоспроможності;

- посилення ролі державної освітньої політики у формуванні якісного кадрового потенціалу, що передбачає поглиблення фундаментальної фахової підготовки, формування готовності до неперервного професійного саморозвитку;

- модернізація цифрового та інформаційно-освітнього середовища підготовки майбутніх учителів інформатики шляхом розвитку сучасної освітньої інфраструктури, впровадження цифрових технологій, хмарних сервісів, цифрових платформ і інтерактивних технологій навчання, що підвищує ефективність освітнього процесу;

- формування цілісної багаторівневої системи підготовки педагогічних кадрів на засадах ступеневості освіти, що забезпечує узгодженість між рівнями загальної середньої, фахової передвищої, професійної та вищої освіти, а також освітньо-науковими програмами різних рівнів (короткий цикл, бакалаврський, магістерський, освітньо-науковий/освітньо-творчий, науковий), із забезпеченням логічної наступності освітніх траєкторій;

- інтеграція сучасних досягнень педагогічної науки та цифрових технологій у процес професійної підготовки шляхом оновлення методологічних засад, удосконалення дидактичних підходів, упровадження інноваційних форм і методів навчання, а також забезпечення узгодженості освітніх програм відповідно до вимог цифрового суспільства;

- посилення системності та цілісності підготовки майбутніх учителів інформатики через реалізацію принципів неперервності, ступеневості та індивідуалізації освітніх траєкторій, що сприяє формуванню готовності до ефективної педагогічної діяльності в умовах сучасної системи неперервної освіти.

Таким чином, професійна підготовка майбутніх учителів інформатики в умовах неперервної освіти розглядається як динамічна багаторівнева система,

що ґрунтується на сучасних трансформаційних процесах у сфері освіти та інтеграційних тенденціях розвитку європейського освітнього простору. Особливого значення набуває формування цілісної освітньої екосистеми, здатної забезпечувати взаємозв'язок між усіма рівнями підготовки педагогічних кадрів і створювати умови для безперервного професійного зростання. Перспективним напрямом досліджень виступає також поглиблене вивчення концептуальних основ професійної підготовки майбутніх учителів інформатики до педагогічної діяльності в системі неперервної освіти. Йдеться про розроблення цілісного наукового підходу до інтеграції психолого-педагогічних, методичних і цифрових складових підготовки, що забезпечує формування готовності до професійної самореалізації, інноваційної діяльності та неперервного професійного розвитку.

Список використаних джерел

1. Осадча К. П. Формування професійної компетентності майбутніх учителів інформатики у процесі вивчення фахових дисциплін : дис....д-ра пед. наук, Вінницький державний педагогічний ун-т ім. Михайла Коцюбинського. Київ, 2009. 605 с.
2. Галузева концепція розвитку неперервної педагогічної освіти. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1176729-13#Text>. (дата звернення: 20.04.2026).
3. Карабін О. Й. Педагогічні умови формування готовності майбутніх учителів гуманітарних дисциплін до роботи в інформаційному середовищі Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : збірник наукових праць. Запоріжжя, 2012. № 23 (76). С. 365–372.
4. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження галузевої Концепції розвитку неперервної педагогічної освіти», від 14.08.2013 № 1176. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1176729-13#Text>. (дата звернення: 20.04.2026).
5. Ничкало Н. Г. Неперервна професійна освіта як філософська та педагогічна категорія. Неперервна професійна освіта : теорія і практика. 2001. № 1. С. 9–22.

**Клочко Оксана,
Єфремова Галина,
Суми**

ТЕМПЕРАМЕНТ ОСОБИСТОСТІ

ЯК ЧИННИК ВПЛИВУ НА ВИБІР СТРАТЕГІЇ ПОВЕДІНКИ У КОНФЛІКТІ

У статті розглянуто взаємозв'язок між типом темпераменту людини та особливостями її поведінки в конфліктних ситуаціях. Проаналізовано основні підходи до розуміння темпераменту як властивості психіки особистості, охарактеризовано стратегії поведінки у конфлікті. Особливу увагу приділено тому, як індивідуально-психологічні